

מי מייצג את הבעש"ט בדורנו?

Category: בראשית, ויחי

יוסף מופתע מהחשש שעולה אצל אחיו שישב להם נקמה, ומגיב בכי. יוסף מצר על העובדה שהאחים אינם מבינים את התמונה הגדולה, את הכוונה העליונה שבשלה התרחשו האירועים הסוערים שחוותה המשפחה.

שלוש שאלות באמצע הלילה

לפני שנים ביקר באלסקה ראביי קונסרבטיבי מקונטיקט, הוא סיפר לשליח המקומי הרב יוסף גרינברג שהוא היה לפני שנים רבות ב'יחידות' אצל הרבי.

וכך הוא סיפר: בזמנו הוא היה ראביי של בית כנסת גדול בקונטיקט. יום אחד נכנס למשרדו הרב משה העכט ע"ה ופונה אליו בבקשה: הוא צריך את הרשימה של כל החברים בבית הכנסת, והוא גם גילה לו לאיזו מטרה? הוא עומד להקים בית-ספר יהודי בעיר והוא מעוניין לפנות לכל עשירי הקהילה שיעזרו לו ויתמכו בבנייה. אותו ראביי אכן עזר רבות לרב העכט בהקמת בית הספר, והוא קישר אותו עם הרבה בעלי-בתים שתרמו "כסף גדול" לבניית בית הספר.

לאחר תקופה מסוימת הרב העכט נכנס אליו שוב למשרדו האישי ואומר לו: תשמע, מכיוון שעזרת לי מאוד בבניית בית הספר? ברצוני להודות לך, ואני מעוניין לעשות עבורך משהו. מה אני יכול לעשות עבורך?

הראביי השיב לו: הייתי מעוניין שתסדר לי פגישה עם הרבי מליובאוויטש. אומר לו הרב העכט: הן, הגדלת לבקש! אני לא בטוח שאני אכן יכול לסדר זאת. אמר לו הראביי: שאלת אותי במה אני מעוניין, אז השבתי לך במה אני באמת מעוניין?

שבועות ספורים לאחר מכן מופיע הרב העכט בפתח משרדו ומבשר לו שהוא אכן סידר לו 'יחידות' אצל הרבי בשעת לילה מאוחרת. הוא אכן מימש זאת ונכנס ליחידות במועד שנקבע לו.

בשעת ה'יחידות' הוא הפנה אל הרבי שלש שאלות. בראש ובראשונה הוא סיפר לרבי שברצונו לעלות לארץ ישראל והוא שאל את הרבי האם אכן לעשות זאת? הרבי השיב לו שבישראל יש מספיק רבנים ואילו אותו צריכים בעירו קונטיקט שבה הוא יכול לפעול הרבה יותר. את השאלה השנייה שהוא הפנה אל הרבי הוא לא סיפר.

בסוף ה'יחידות' הוא שאל את הרבי שאלה נוספת: ישנם הרבה סוגי חסידים, מהו אם-כן ההבדל בין שאר החסידויות לחסידות חב"ד? הרבי ענה לו שכל החצרות התחילו מהבעש"ט וניתן למצוא

אצלם עד היום הרבה מאפיינים של הבעש"ט כמו שמחה וריקודים, אהבת ישראל ויחס לבבי בין אדם לרעהו וכו', אבל חסידות חב"ד היא החסידות היחידה שנשארה נאמנה לרעיון העיקרי שחידש הבעש"ט, שצריך לקרב כל יהודי, וכל יהודי יקר אצל הקב"ה כבן יחיד. בתחום זה חב"ד הם היחידים שבפועל ממשיכים לקיים את המסר המקורי של הבעש"ט.

נאמן לדרך

אנו קוראים השבוע בפרשת ויחי על פטירתו של יעקב אבינו, כיצד הוא בירך את בניו ונפרד מהם טרם פטירתו. לאחר מכן אנו קוראים על ההלוויה המלכותית שעשו לו כל האחים, הלכו לארץ כנען וכו', ולאחר מכן יוסף ואחיו שבו למצרים.

בסוף הפרשה ממש, עמוד אחד לפני הסיום של ספר בראשית, אנו קוראים סיפור חדש: "ויראו אחי יוסף כי מת אביהם ויאמרו לו ישטמנו יוסף" (בראשית נ, טו). אחי יוסף הבחינו לפתע שיוסף לא מתנהג איתם כמו קודם; כל זמן שיעקב אביהם היה בחיים חיותו הם "היו רגילים לסעוד על שלחננו" ומשמת יעקב לא קרבן", לפתע נגמרו ה'קירובים'.

האחים סברו לתומם שהנה יוסף עדיין שונא אותם על מה שהם עשו לו בעבר המרוחק, ולכן הם מינו את בני בלהה (שהיו קרובים יותר ליוסף) לשליחים שיבואו אליו ויגידו לו דבר שמעולם לא היה: אביך ביקש לפני מותו שתמחל לאחים שלך על כל מה שהם עשו לך.

מה הייתה תגובתו של יוסף למשמע הדברים? התורה מספרת: "ויבך יוסף בדברם אליו". על מה בדיוק יוסף בכה? בכל הפעמים הקודמות שיוסף בכה, הן בשעה שראה את אחיו לראשונה, הן כשהוא פגש את בנימין, והן בשעה שהתוודע לאחיו ואמר 'אני יוסף', וכן כאשר נפגש עם אביו, ובשעת פטירתו של אביו. בכל המקרים הללו יוסף בכה כמובן מהתרגשות, אבל מדוע הוא בכה כאן?

ניתן לומר בדרך אפשר: כל המריבה של יוסף עם אחיו פרצה בגלל החלומות שהוא חלם בשעתו, אותם חלומות בהם הוא ראה וסיפר שהוא המנהיג והם כולם מתבטלים אליו, והם שגרמו לשנאה ולקנאה כלפיו וכן למכירה שלו. עברו שנים רבות וסוף סוף אכן התברר שהחלומות של יוסף לא היו חלומות בעלמא אלא הכל התממש במדויק, ולכן כשהאחים באו למצרים, יוסף אמר להם: "לא אתם שלחתם אותי הנה כי האלוקים" ומושל בכל ארץ מצרים" (בראשית מה, ח).

ויוסף חזר על כך כמה פעמים, שהכל היה יד ה' ו"למחיה שלחני אלוקים לפניכם". יוסף הבחין כיצד כל הגזירה שנאמרה בברית בין הבתרים "כי גר יהי זרעך בארץ לא להם" (בראשית טו, יג), הכול מתחיל להתגשם.

והנה עברו וחלפו שבע-עשרה שנה שכבר נמצאים במצרים, ושלישים ותשע שנים מאז מכירת יוסף, ופתאום באים האחים ואומרים "לו ישטמנו יוסף" הם עדיין אוחזים בתחילת הסיפור, כאילו לא

עברו מאז 39 שנים שבמהלכן יוסף הפך למנהיג של הסופער פאווער והציל את העולם כולו מרעב. ואילו הם, האחים, עדיין 'תקועים' עמוק מאחורה עם כל המריבות הישנות, ועל זה יוסף בכה²

יוסף בכה על כך שהאחים שלו לא השכילו לראות את התמונה הגדולה והמקיפה, שהם ממאנים להבין שהירידה למצרים לא התרחשה בגלל שהם מכרו את יוסף, אלא כחלק מתהליך ארוך ומתמשך שהחל עם אברהם אבינו והולך ומתמשך לנגד עיניהם. והנה הם במקום להמשיך במורשת של אברהם אבינו ("ויקרא שם בשם ה' אל עולם" (בראשית כא, לג), "אל תיקרי ויקרא אלא ויקריא" (סוטה י, א), במקום לנצל את ההזדמנות ולהפיץ את האמונה בה' אחד בקרב מיליוני מצריים שלשם כך הם ירדו לגלות מצרים³ הם נשארו בגושן "מיטב הארץ", ונהנו "מטוב ארץ מצרים ואכלו את חלב הארץ" (בראשית מה, יח).

היחידי שנשאר באמת נאמן לדרכו של אברהם אבינו היה יוסף שעל אף היותו בערוות הארץ היה "שם שמים שגור בפיו", והוא הזכיר לכולם שיש בורא עולם.

הסיבתלמידי הבעש"טה הפנימית

בקבלה ישנו מושג שנקרא "בירור הניצוצות", בתוך כל דבר יש ניצוץ אלוקי שמחיה ומהווה ומקיים את הדבר הזה, וכל זמן שלא מכירים בזה שהדבר נברא ע"י הקב"ה הרי שהניצוץ הזה שרוי ב'גלות'. כשבא אדם ומכיר בזה שהדבר נברא ע"י הקב"ה הוא 'גואל' את הניצוץ מהשביה ומהגלות. למשל, כשיהודי מברך על כוס מים "שהכל נהיה בדברו", הוא בעצם מגלה שהמים האלו נבראו ע"י הקב"ה, ואז הוא מברר את הניצוץ שבמים ומעלה אותו לקדושה.

הסיבה שבני ישראל ירדו למצרים הייתה כדי לעסוק בבירור הניצוצות, לגלות למצרים שיש בורא עולם.

מהי ההוראה עבורנו? כל פעם שיהודי נוסע לנסיעת עסקים או טיול וכיו"ב עליו לזכור תדיר מה העיקר ומה הטפל אמנם זוהי נסיעת עסקים, אבל זהו רק המעטה החיצוני. הסיבה האמיתית מדוע הקב"ה מטריח אותנו בנסיעה למדינה אחרת היא כדי לברר את הניצוצות הגלותיים, כדי להזכיר לאדם אחר שיש אלוקים ועל ידי זה הוא גורם ש"שם שמים יהיה שגור בפיו".